

Bábozás

Horváthné Kiszeli Terézia *Bábozás* című könyve útmutató a pedagógusok számára. Elsősorban az alsó tagozatos tanítóknak szánta a szerző, de én most mégis az óvodapedagógusok figyelmét hívom fel a könyvre.

A bábozás az a terület, ahol a kisgyermek személyisége igen sokféleképpen fejleszthető. A bábozáson belül minden motivációs lehetőség megtalálható. Motivál a bábjáték, a közlési szükséglet, a szereplés vágya stb. De ezen kívül fejleszti a gyermek forma-, tér-, beszédészlelését, képzeletét. Erősíti a figyelem tartósságát, az emlékezetet, a gondolkodási műveleteket. Fejlesztő hatással van a beszédképességre, segíti a helyes közösségi magatartás kialakítását (figyelmesség, fegyelmezettség, egymás segítése). Erősíti az empátiát, a szeretetet, a barátságot, amikor a szereplővel azonosulva éli át a gyermek az eseményeket. Fejlesztő hatással van a gyermekek esztétikai érzékére, irodalmi ízlésére. Az óvodapedagógusok számára segítséget nyújt a bábozás a nevelésben is, ugyanis bizonyos problémahelyzetek, konfliktusok megoldását teszi lehetővé mesterséges szituációban.

E könyvben rövid áttekintést találunk a báb történetéről és a bábfajtákról, majd a szerző megismertet bennünket a bábok készítésének módjával és mozgatásával, bepillantunk a bábjáték dramaturgiájába és a beszédművelés rejtelmeibe.

A könyv második felében feladatgyűjteményt találunk az első, második és harmadik osztályok számára, melyben szemléletes képekkel illusztrált, gyakorlati tanácsokkal ellátott ötletek kalauzolják az olvasót (pl. mesék dramaturgiája, bábkészítés, rögtönzött bábok).

E feladatgyűjtemény hasznos segítőtársa lehet minden pedagógusnak. Ezért Horváthné Kiszeli Terézia könyvét ajánlom a gyakorló óvodapedagógusok számára, ismereteik felelevenítésére, gondolatébresztésre.

A fentiekben említett könyv mellé az általános iskolák alsó tagozata számára ajánlom, *Lipóthné Póka Éva* *Készítsünk együtt bábót* című munkafüzetét.

E munkafüzet segítségével lépésről lépésre haladva ismerkedhetnek meg a gyerekek a bábokkal és a bábozással. A fejezetenkénti konkrét feladatok segítik az előbbrejutást, a sikerélmény beteljesedését.

S végül a bábozásra ajánlott művek leírásával zárul a munkafüzet, amely technikai tanácsokat is tartalmaz.

E munkafüzet használatát az alsó tagozatos báb órákra és szakkörökre ajánlom.

Horváthné Kiszeli Terézia: Bábozás. Tárogató Kiadó, Budapest, 1994.

Lipóthné Póka Éva: Készítsünk együtt bábót. Tárogató Kiadó, Budapest, 1994.

PATKÓNÉ BÁTORI ERZSÉBET

„Hüvelykujjam almafa...”

Az óvodás és a kisiskolás korú gyermekek nevelésének célja a személyiség fejlesztése, kibontakoztatása. Ennek érdekében elsődleges szempont már kisgyermekkorban az irodalmi érdeklődés felkeltése, a mesék és versek szeretetének megalapozása, az olvasásra nevelés. Az irodalom és a játék sajátos eszközeivel eredményesen fejleszthető a magatartás, a beszéd, az értelmi képesség, az erkölcsi érzélem, az esztétikai fogékonyság, vagyis a gyermek személyisége. Az irodalmi neveléssel tehát időben, megfelelő irányba lehet elindítani a gyermeki személyiség fejlődését.

A nyelvi műveltség, a kommunikációs, metakommunikációs készség megalapozása és formálása az iskolára való felkészítés legfontosabb követelménye. S mivel az anyanyelv meghatározó jelentőségű az iskolai nevelésben és oktatásban, fontos feladat

a fejlesztés tartalmának igényes kiválasztása, hiszen segítségével eredményesen érvényesíthető a pedagógus szakmai törekvése.

A személyiségfejlesztés újszerű lehetőségeit kínálja a Tárogató Bt. kiadásában a közelmúltban megjelent „Hüvelykujjam almafa...” című komplex összeállítás. Az antológia kiemelkedő nevelési és módszertani érdeme, hogy az óvodás és kisiskolás gyermekek, az életkori sajátosságuknak megfelelően, könnyen megismerhetik és megtanulhatják a válogatott versek, mesék és mondókák szövegét. Az irodalmi élmény mellett fokozatosan érvényesül a játékos tanulás lehetősége. Az átélt érzelmek mozgással, szóval és manipulálással történő kifejezésével a gyermek a megismerés folyamatának cselekvő részese lehet. A hétköznapiakból kilépve megéli a „különöset”, a „rendkívülit” és a „csodálatosat”. A korábbi szemlélettől eltérően a feldolgozásra szánt szemelvényekben előforduló valamennyi új kifejezést a könyv kiadói kiemelték, értelmezték, hogy ezeket jobban megértsék és bátran alkalmazzák a gyerekek. A gyűjtemény külön érdeme, hogy a magyar gyermekek érzemvilágához közel álló alkotások mellett megismertet más népek verseivel és meséivel is.

A kiadvány szólásokat, közmondásokat, találós kérdéseket, állathangutánzó meséket, anyanyelvi játékokat és nyelvtörőket is tartalmaz. Az ötletgyűjtemény hasznos segédanyag a gondolatébresztő, kreatív pedagógusok számára. A gyermekcentrikus szerkesztés és válogatás sikerélmény ígéretével garantálja a foglalkozások alkotó légkörének megteremtését.

Magyari Beck Anna válogatása, szerkesztése, anyanyelvijáték-leírása, Garnasztói Szilvia gyermekmunkákból összeállított illusztrációi, Szelényi László, Kiss Antal és Réz Mihály fotói harmonikusan illeszkednek a terjedelmes játékgyűjteménybe. A gazdag, változatos és színes összeállítás sokoldalúan hasznosítható a három-hét évesek körében. Teljes szakmai meggyőződéssel ajánlható a pedagógusok, szülők és kisiskolások részére.

Magyari Beck Anna-Garnasztói Szilvia: Hüvelykujjam almafa...Tárogató Kiadó, Budapest, 1994.

URBÁN LÁSZLÓNÉ

A kommunikáció sikerességére való nevelés

A kérdésre, hogyan lehet a kommunikációra való nevelés sikeres, a rövid válasz az, hogy úgy, ha annak módszerei minél közelebb vannak azokhoz az eljárásokhoz, amelyek révén a kisgyerek az anyanyelvét természetes körülmények között elsajátítja. Írásomban ezt fogom röviden kifejteni, azaz először felvázolom a természetes körülmények között zajló nyelvtanulás legfontosabb mozzanatait, majd pedig levonom az intézményes nevelés számára hasznosítható következtetéseket.*

Az anyanyelv elsajátítására irányuló kutatásokból itthon és külföldön egyre világosabban kiderül, hogy a sikeres nyelvtanulás legfontosabb kelléke a beszélő környezet, a mennyiségileg és minőségileg egyaránt gazdag nyelvi anyag /input/, amelyet veleszületett elemző stratégiáinak alkalmazásával a kisgyerek szétszedhet, hogy megismerje anyanyelve építőelemeit /tartalmas szavak és funkciószavak/, és elvonja az ezeket összerendező /nyelvtani/ szabályokat, hogy azután ebből a két tényezőből felépítse nyelvtudását /nyelvi kompetencia/. A kisgyerek tehát a konkrétan elhangzó közlésekből

*Az írás a NYKIT konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.